

**Česká školní inspekce
Jihočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIC-38/22-C

Název	Základní škola Máj I, M. Chlajna 21, České Budějovice
Sídlo	M. Chlajna 21, 370 05 České Budějovice
E-mail	reditel@zsmaj.cz
IČ	00581585
Identifikátor	600057356
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Luboš Staněk
Zřizovatel	Statutární město České Budějovice
Místo inspekční činnosti	M. Chlajna 21, 370 05 České Budějovice
Termín inspekční činnosti	18. 1. 2022 – 21. 1. a 24. 1. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle ustanovení § 174 odst. 2 písm. a), b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Základní škola Máj I, M. Chlajna 21, České Budějovice (dále škola) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny. K termínu inspekční činnosti navštívila základní školu 651 žáků v 32 třídách včetně přípravné třídy a čtyř tříd s fotbalovým

zaměřením, dále škola evidovala 79 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Ve školní družině se aktuálně vzdělává 152 účastníků v sedmi odděleních. Škola je umístěna na velkém sídlišti na okraji krajského města a pestrou vzdělávací nabídkou podporuje zapojování žáků s různým socioekonomickým statusem do rozmanitých aktivit i mimo vyučování.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy působí ve funkci 15. rokem a v úzké spolupráci se dvěma zástupkyněmi se mu postupně daří naplňovat koncepční záměry, které postihují všechny oblasti důležité pro další zkvalitňování vzdělávání. Vychází rovněž ze strategického plánu rozvoje, v němž stanoví hlavní záměry do roku 2023. Vzhledem k velikosti školy a vyššímu počtu pedagogických pracovníků (celkem 62) je organizační struktura nastavena funkčně a jsou účelně delegovány příslušné kompetence na další pracovníky školy. Kontrolní a hospitační činnost je prováděna systematicky a slouží k vyvození následných opatření. Činnost metodických sdružení a předmětových komisí je založena na dobré vzájemné kooperaci a napomáhá mj. k vytvoření srovnatelných podmínek při vzdělávání a pravidel při hodnocení, ale nezaměřuje se více na analýzu výsledků a přijímání vhodných opatření. Celkové manažerské dovednosti ředitele školy, vzájemná spolupráce pedagogů a vstřícný přístup vedení školy přispívají k vytváření příznivého školního klimatu, které potvrdilo i anketní šetření ve škole.

Vedení školy se snaží postupně generačně obměňovat kolektiv pedagogických pracovníků a doplňovat jej dle potřebné odbornosti. Snaží se začleňování začínajících pedagogů podporuje škola za pomoci mentora i s využitím podrobného plánu uvádění začínajícího učitele. Převážně žákům se speciálními vzdělávacími potřebami se věnuje celkem osm asistentek pedagoga, velmi přínosná je funkce speciální pedagožky. Podpora dalšího profesního rozvoje pedagogických pracovníků vychází z potřeb školy i zájmu pedagogů, ale v posledních dvou letech aktivita v této oblasti celkově poklesla. Pedagogové se zaměřili především na zvládnutí digitálních kompetencí potřebných při distanční on-line výuce.

S pomocí zřizovatele škola systematicky zlepšuje materiální zázemí pro žáky i zaměstnance školy a pozitivně tím ovlivňuje průběh vzdělávání. Průběžně dochází k obnově nábytku ve třídách a kabinetech i k modernizaci informační a didaktické techniky. Odpovídající vybavení poskytují odborné učebny, žákovská kuchyňka a učebna pro čtenářské dílny. Informační centrum slouží nejen k výuce, ale je k dispozici žákům i v odpoledních hodinách. Efektivitu výuky zvyšuje práce s interaktivními materiály, řada pedagogů využívá účelně práci s interaktivní tabulí. Navýšení hodin výuky tělesné výchovy v souvislosti se vznikem sportovních tříd však již nepostačují dvě tělocvičny, k venkovním sportovním aktivitám musí škola využívat sportoviště dalších organizací. Nadstandardní je celková estetická úroveň výzdoby v prostorách školy, která účelně prezentuje výsledky žákovských projektů, výtvarné práce žáků, ale i velmi podnětné výtvarné realizace pedagogů.

Ve spolupráci s řadou důležitých partnerů výrazně přispívá k rozvoji osobnosti žáků pestrá nabídka kroužků a mimoškolních aktivit, i když došlo k přechodnému omezení jejich činnosti v důsledku pandemické situace. Environmentální vzdělávání podporují zejména programy ekologických center i spolupráce s pracovištěm Akademie věd. Jako fakultní škola se podílí na přípravě budoucích pedagogů. Efektivní je spolupráce v oblasti sportu, a to zejména s trenéry ve fotbalových třídách a dlouhodobě ve spolupráci se sportovním klubem odbíjené dřevky. Pravidelný kontakt se zákonnými zástupci, odbornými poradenskými pracovišti i s odborem sociálně-právní ochrany dětí účinně napomáhá při prevenci vzniku jevů rizikového chování.

Podpora zřizovatele, spolku rodičů a aktivní úspěšné zapojování do projektů a získávání finančních prostředků z tzv. šablon umožňuje vytvářet kvalitní podmínky pro vzdělávání a naplňování školních vzdělávacích programů.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Sledovaná výuka na obou stupních probíhala zpravidla v pozitivní pracovní atmosféře, kdy žáci dodržovali nastavená pravidla. Většinou vyučujících se dařilo vytvářet přátelské prostředí podporující učení založené na vzájemném respektu. Celkově převažovala frontální výuka často doplňovaná řízeným rozhovorem či samostatnou prací žáků, skupinová práce a práce ve dvojici podporující aktivní učení byla zařazována pouze v některých hodinách. Na žáky byly kladeny přiměřené požadavky a měli dostatečný prostor pro zpracování zadaných úkolů. Výuka byla zodpovědně připravovaná nejen v souladu se vzdělávacími cíli, ale i s ohledem na dosavadní znalosti a zkušenosti žáků. Vzdělávací obsah byl propojován s reálnými situacemi a podporován názornými pomůckami v rozdílné míře. Účelné využití interaktivní tabule pedagogem se vyskytovalo poměrně často, aktivnější zapojení žáků do této práce bylo čtenější na 1. stupni.

Učivo bylo většinou upevňováno důkladným procvičováním, méně často se objevily aktivity podporující vlastní tvořivost žáků. Ve většině hodin byl kladen důraz na rozvoj vědomostní i dovednostní složky, v malé míře se objevovaly aktivity rozvíjející u žáků postoje, podpora rozvoje kritického myšlení byla zaznamenána spíše ojediněle. V některých třídách se dařilo při seznamování s novým tématem zapojit aktivně žáky při samostatném vyvozování nových poznatků, například ve výuce slohu. Využívání získávání informací z více zdrojů se ve sledované výuce téměř nevyskytovalo, ale jeho uplatňování bylo zřejmé z výsledků a prezentací rozmanitých třídních projektů.

Pedagogové poskytovali žákům průběžně zpětnou vazbu, prvky formativního hodnocení byly zaznamenány pouze v nižších ročnících, cílené vedení k sebehodnocení nebo vzájemnému hodnocení na 2. stupni se ve sledované výuce nevyskytovalo. Závěrečné shrnutí učiva nebo účelné zhodnocení průběhu hodiny se rovněž častěji objevovalo na 1. stupni. Na obou stupních snižovala efektivnost sledované výuky nízká diferenciací zadávaných úkolů s ohledem na odlišnou úroveň studijních předpokladů žáků a na jejich rozdílné pracovní tempo. Individuální přístup a účinná pomoc asistentek pedagoga byly zaměřeny na podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, ale chyběla cílená podpora nadanějších žáků. Dílčí metodické nedostatky se projevily v neaprobované výuce. Ve výuce dějepisu v 9. ročníku byl zaznamenán menší prostor věnovaný moderním dějinám, což částečně v posledních dvou letech ovlivnil i distanční způsob vzdělávání.

V souladu se školním vzdělávacím programem se škola věnuje rozvoji funkčních gramotností žáků. Čtenářskou gramotnost podporuje práce s texty při výuce, vedení žáků k souvislé četbě, funkční činnost dobře vybavené žákovské knihovny nebo pravidelný projekt Soubor čtenářů. Zatím v počátcích je zařazování čtenářských dílen. V oblasti rozvoje cizích jazyků se pozitivně odráží spolupráce s centrem česko-německých výměn mládeže a Goethe institutem, která směřuje k větší popularizaci německého jazyka. Žáci využívají možnost zapůjčení zjednodušené četby v cizojazyčné školní knihovně. Škola rovněž příležitostně umožňuje hodiny konverzace s rodilými mluvčími, ve spolupráci s centrem jazykových zkoušek připravuje vybrané žáky na mezinárodní zkoušky. Pozitivním zjištěním bylo, že ve výuce přírodovědných předmětů je často uplatňován experiment, pozorování a jsou pravidelně zařazovány laboratorní práce. Společně s aktivitami badatelského klubu a činností chovatelského kroužku ve školním zvěřinci tak škola velmi dobře podporuje rozvoj přírodovědné gramotnosti.

Výrazná pozornost je ve škole věnována rozvoji pohybových dovedností a tělesné zdatnosti žáků, a to nejen ve výuce, ale i v kroužcích, sportovních kurzech, projektech a rovněž prostřednictvím speciálních tříd zaměřených na fotbal na 2. stupni. Tradici má ve škole úspěšná činnost oddílů odbíjené dívek. O kvalitě vzdělávání svědčí výborné výsledky v soutěžích. V období distančního vzdělávání byly podle možností podpořeny pohybové aktivity zejména u žáků 1. stupně. Další rozvoj v této oblasti a tím i naplňování koncepčních záměrů školy, jejichž součástí je také rozšiřování sportovně zaměřených tříd a s nimi spojený nárůst hodin tělesné výchovy, však neumožňuje současné prostorové zázemí pro výuku.

Při sledování zájmového vzdělávání školní družiny převažovaly zejména rozmanité pracovní a výtvarné aktivity podporující rozvoj tvořivosti a získávání dovedností, menší prostor byl věnován relaxaci. Důraz byl kladen na pěstování pěkných vzájemných vztahů. Rozvoji klíčových kompetencí napomáhá i pravidelné začleňování osvědčených projektů. Přímosná je například dlouhodobá spolupráce se seniory v rámci projektu „Mezigeneračně“, která mj. rozvíjí sociální citění účastníků vzdělávání. Herní aktivity jsou částečně limitovány umístěním šesti oddělení v kmenových třídách.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola má účelně nastavena pravidla pro průběžné i celkové hodnocení výsledků vzdělávání žáků včetně slovního hodnocení, vhodně v odůvodněných případech uplatňuje při klasifikaci na vysvědčení kombinované hodnocení. Zavedení elektronické žákovské knížky přispělo k vyšší přehlednosti a efektivnějšímu sdílení aktuálních informací. Ke zjišťování výsledků vzdělávání žáků škola využívá nejen vlastní písemné a ústní zkoušení, ale pro srovnání úrovně dosažených gramotností i externí testování, které potvrzuje, že škola většinou optimálně využívá studijní potenciál žáků v matematice a českém jazyce. Škola pracuje především se souhrnnými celkovými výsledky, výsledky vzdělávání podrobněji porovnává a analyzuje zejména u žáků 1. stupně. Škola má dobře nastaven systém opatření proti školní neúspěšnosti, mj. formou doučování. Snazšímu zvládnutí zvýšených vzdělávacích nároků při přechodu na 2. stupeň účinně napomáhá i adaptační program pro žáky 6. ročníku.

Z celkových výsledků vzdělávání vyplývá, že téměř dvě třetiny žáků ve školním roce 2020/2021 prospěly s vyznamenáním. Kvalitní činností školního poradenského pracoviště směrem k žákům ohroženým školním neúspěchem se škole dařilo cíleně podporovat zapojení většiny žáků do vzdělávání, o čemž svědčí nízký počet neprospívajících žáků i neomluvených hodin. Jedním z efektivních opatření k eliminaci rizikového chování je důsledné uplatňování tzv. třístupňového modelu při udělování snížených stupňů z chování (projednání s třídním učitelem, udělení výchovného opatření a jednání výchovné komise). Počet snížených známek z chování a kázeňských opatření je nízký. Škola velmi často využívá motivační působení pochval, kterých bylo uděleno výrazně více než kázeňských opatření.

Škola systematicky sleduje úspěšnost žáků při přijímání na střední školy a v rámci kariérového poradenství poskytuje žákům i rodičům potřebné informace při výběru budoucí profese. Přípravě žáků 9. ročníků k přijímacím zkouškám výrazně napomáhá vzdělávací nabídka výuky českého jazyka a matematiky v rámci kroužků. Škola motivuje žáky k účasti v soutěžích a olympiádách, dlouhodobě úspěšná je zejména v jazykových soutěžích a na celostátní úrovni v soutěžích sportovních.

Škola vytváří vhodné podmínky pro vzdělávání vyššího počtu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami funkční činností školního poradenského pracoviště, které zajišťuje

v úzké spolupráci výchovná poradkyně, školní metodička prevence a školní speciální pedagožka. Speciální pedagožka ve spolupráci s třídními učiteli cíleně vyhledává žáky s potřebou podpory a iniciuje další odbornou spolupráci. V souladu s doporučeními školského poradenského zařízení je zařazována pedagogická intervence a předmět speciálně pedagogické péče. Menší pozornost je věnována identifikaci nadaných žáků. Projevy rizikového chování se škola zabývá hned v počátcích a účelnými opatřeními se daří problémy řešit. K externí spolupráci jsou využívány dlouhodobě ověřené aktivity. Pravidelná realizace jednorázových i pravidelných třídních a celoškolských projektů napříč třídami společně s nabídkou zájmových činností i v rámci projektu podporovaného zřizovatelem mají pozitivní vliv na snižování závažnosti již existujících rizikových jevů a kladně ovlivňují sociální klima školy.

Závěry

Vývoj školy

- Soustavně se zlepšují podmínky pro vzdělávání průběžným zkvalitňováním materiálního vybavení školy
- Došlo k navýšení kapacity školní družiny, ale vzhledem k nedostatku učeben zároveň ke zhoršení podmínek zájmového vzdělávání zrušením samostatných prostor pro šest oddělení
- Škola zavedla elektronické třídní knihy a postupně zavádí i elektronické žákovské knížky
- Ve funkci je nově zástupkyně pro 1. stupeň
- Většina pedagogů začala efektivněji využívat informační technologie
- V oblasti bezpečnosti došlo stanovením pozice vrátného k lepšímu zajištění vstupu školy
- Od roku 2016 škola otevřela na 2. stupni sportovní třídy se zaměřením na fotbal

Silné stránky

- Systematické řízení školy, podpora vzájemné spolupráce a schopnost vytvářet příznivé školní klima významně podporují další rozvoj školy
- Efektivní nastavení a kvalitní činnost školního poradenského pracoviště napomáhají předcházet rizikům školní neúspěšnosti
- Podnětná výzdoba společných prostor školy s prezentací výsledků projektového vyučování a výtvarných prací žáků a pedagogů rozvíjí nejen estetické cítění a upevňuje vědomosti žáků, ale zároveň pěstuje větší sounáležitost žáků se školou
- Pestrá nabídka všestranných zájmových aktivit ve spolupráci s partnery se významně podílí na prevenci nežádoucích jevů v prostředí velké sídlištní školy

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Omezené uplatňování diferenciací a individualizace ve výuce společně s méně častým využíváním různých nástrojů formativního hodnocení oslabuje motivaci částí žáků k učení včetně žáků nadaných
- Dosavadní sportovní zázemí školy limituje rozšiřování vzdělávací nabídky ve sportovní oblasti

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Výrazněji uplatňovat diferenciaci učiva směrem k žákům slabším i nadaným a častěji využívat prvky formativního hodnocení
- Činnost předmětových komisí rozšířit o analýzu výsledků a přijímání opatření
- Zaměřit další vzdělávání pedagogických pracovníků na oblast aktivizujících metod a forem práce a problematiku formativního hodnocení
- Věnovat větší prostor výuce moderních dějin a podpořit oblast čtenářské gramotnosti rozvojem čtenářských dílen
- Vzhledem k navýšení hodin výuky tělesné výchovy ve fotbalových třídách je ve spolupráci se zřizovatelem zapotřebí rozšířit zázemí pro sportovní aktivity žáků

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Úplné znění zřizovací listiny ze dne 23. 4. 2001 včetně dodatků
2. Jmenování do funkce ředitele školy pod č.j. KP/1496/2006 ze dne 9. 10. 2006
3. Rozhodnutí o zápisu do rejstříku škol a školských zařízení s účinností od 1. 9. 2015
4. Rejstřík škol a školských zařízení ke dni inspekční činnosti
5. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání s motivačním názvem „Škola na míru“ platný pro školní rok 2021/2022 s přílohou pro přípravnou třídu
6. Školní vzdělávací program pro školní družinu s motivačním názvem „Družina na míru“ ze dne 30. 8. 2021 s účinností od 1. 9. 2021
7. Školní řád ze dne 20. 5. 2019 se třemi dodatky, poslední s účinností od 1. 9. 2021
8. Vnitřní řád školní družiny ze dne 30. 8. 2019 s účinností od 1. 9. 2019
9. Vnitřní řád školní jídelny ze dne 1. 9. 2016
10. Koncepce školy ze dne 28. 8. 2021
11. Strategický plán rozvoje školy na období let 2019-2023
12. Plán práce školy na školní rok 2021/2022
13. Plán kontrolní a hospitační činnosti
14. Záznamy z hospitační činnosti
15. Záznamy z jednání pedagogické rady
16. Záznamy z metodických sdružení a metodických komisí
17. Třídní knihy pro školní roky 2020/2021 a 2021/2022 (výběr)
18. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
19. Plány uvádění začínajícího pedagogického pracovníka
20. Výroční zprávy školy
21. Dokumentace výchovného poradenství včetně programu poradenských služeb
22. Personální dokumentace pedagogických pracovníků (výběr)
23. Dokumentace týkající se školního stravování
24. Dokumentace týkající se oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví včetně knihy úrazů
25. Ekonomická dokumentace školy

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Jihočeský inspektorát, Dukelská 23, 370 01 České Budějovice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.c@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Hana Bezděková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Hana Bezděková v. r.

Mgr. Marie Adamová, školní inspektorka

Mgr. Marie Adamová v. r.

Mgr. Jiří Holomek, školní inspektor

Mgr. Jiří Holomek v. r.

Mgr. Ivan Bartoš, Ph.D., školní inspektor

Mgr. Ivan Bartoš, Ph.D. v. r.

Bc. Ladislava Svatošová, kontrolní pracovnice

Bc. Ladislava Svatošová v. r.

V Českých Budějovicích dne 18. 2. 2022

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Luboš Staněk, ředitel školy

Mgr. Luboš Staněk v. r.

V Českých Budějovicích dne 18. 2. 2022